

BELANGRIJKE JURIDISCHE KENNISGEVING Op de informatie op deze site is verklaring van afwijzing van aansprakelijkheid en een verklaring inzake het auteursrecht van toepassing.

ARREST VAN HET HOF (Derde kamer)

12 juni 2003 (1)

Niet-nakoming - Richtlijn 75/442/EEG - Milieu - Beheer van afvalstoffen

In zaak C-446/01,

Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door G. Valero Jordana als gemachtigde, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg,

verzoekster,

tegen

Koninkrijk Spanje, vertegenwoordigd door L. Fraguas Gadea als gemachtigde, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg,

verweerder,

betreffende een verzoek om vast te stellen dat het Koninkrijk Spanje, door niet de nodige maatregelen te treffen om met betrekking tot bepaalde stortplaatsen de toepassing te garanderen van de artikelen 4, 9 en, eventueel, 13 van richtlijn 75/442/EEG van de Raad van 15 juli 1975 betreffende afvalstoffen (PB L 194, blz. 39), zoals gewijzigd bij richtlijn 91/156/EEG van de Raad van 18 maart 1991 (PB L 78, blz. 32), de krachtens deze richtlijn op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Derde kamer),

samengesteld als volgt: J.-P. Puissochet, kamerpresident, C. Gulmann en J. N. Cunha Rodrigues (rapporteur), rechters,

advocaat-generaal: L. A. Geelhoed,

griffier: R. Grass,

gezien het rapport van de rechter-rapporteur,

gelet op de beslissing, de advocaat-generaal gehoord, om de zaak zonder conclusie te berechten,

het navolgende

Arrest

1. Bij op 20 november 2001 ter griffie van het Hof neergelegd verzoekschrift heeft de Commissie van de Europese Gemeenschappen krachtens artikel 226 EG beroep ingesteld strekkende tot vaststelling dat het Koninkrijk Spanje, door niet de nodige maatregelen te treffen om met betrekking tot bepaalde stortplaatsen de toepassing te garanderen van de artikelen 4, 9 en, eventueel, 13 van richtlijn 75/442/EEG van de Raad van 15 juli 1975 betreffende afvalstoffen (PB L 194, blz. 39), zoals gewijzigd bij richtlijn 91/156/EEG van de Raad van 18 maart 1991 (PB L 78, blz. 32; hierna: richtlijn 75/442), de krachtens deze richtlijn op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen.

Rechtskader

2. Artikel 4 van richtlijn 75/442 luidt:

De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de nuttige toepassing of de verwijdering van de afvalstoffen plaatsvindt zonder gevaar voor de gezondheid van de mens en zonder dat procédés of methoden

worden aangewend die nadelige gevolgen voor het milieu kunnen hebben en met name

- zonder risico voor water, lucht, bodem, fauna en flora;
- zonder geluids- of stankhinder te veroorzaken;
- zonder schade te berokkenen aan natuur- en landschapsschoon.

De lidstaten nemen voorts de nodige maatregelen om het onbeheerd achterlaten of het ongecontroleerd lozen of verwijderen van afvalstoffen te verbieden.

3. Artikel 9, lid 1, van richtlijn 75/442 bepaalt dat voor de toepassing van onder meer artikel 4 iedere inrichting of onderneming die verwijderingshandelingen verricht, een vergunning moet hebben van de bevoegde instantie die belast is met de tenuitvoerlegging van de bepalingen van deze richtlijn. Deze vergunning heeft met name betrekking op:

- soort en hoeveelheid afvalstoffen,
- de technische eisen,
- de te nemen voorzorgsmaatregelen inzake veiligheid,
- de plaats waar de afvalstoffen worden verwijderd,
- de behandelingsmethode.

4. Artikel 13 van richtlijn 75/442 luidt:

Inrichtingen of ondernemingen die de in de artikelen 9 tot en met 12 bedoelde handelingen [te weten verwijdering van afvalstoffen] verrichten, worden op passende wijze periodiek gecontroleerd door de bevoegde instanties.

De precontentieuze procedure

5. Omdat de Commissie verschillende klachten had ontvangen over het bestaan van niet onder toezicht staande stortplaatsen te Torreblanca (Malaga), San Lorenzo de Tormes (Avila), Santalla del Bierzo (Leon), Sa Roca (Ibiza) en Campello (Alicante) (Spanje), heeft zij de Spaanse autoriteiten verzocht hun opmerkingen over deze klachten te maken en over de maatregelen die voor de toepassing van richtlijn 75/442 zijn getroffen.
6. Aangezien zij het antwoord niet bevredigend vond, heeft de Commissie het Koninkrijk Spanje twee aanmaningsbrieven ter zake van onjuiste toepassing van richtlijn 75/442 gezonden, en wel op 17 december 1998 voor de stortplaatsen van Torreblanca en San Lorenzo de Tormes en op 30 april 1999 voor die van Santalla del Bierzo, Sa Roca en Campello. De Spaanse autoriteiten hebben hierop geantwoord bij brieven van 12 maart en 5 juli 1999.
7. Van oordeel dat uit de gegevens van het dossier een schending van richtlijn 75/442 bleek, heeft de Commissie op 28 februari 2000 een met redenen omkleed advies uitgebracht waarin zij het Koninkrijk Spanje verzocht, binnen een termijn van twee maanden na de kennisgeving ervan de nodige maatregelen te nemen om aan dit advies te voldoen.
8. Bij brief van 24 mei 2000 heeft de Spaanse regering op dit met redenen omkleed advies geantwoord en de Commissie op de hoogte gesteld van de volgende maatregelen:
- stortplaats Torreblanca: de afdichting was beëindigd, maar wegens de stopzetting, bij rechterlijke bevel, van de werkzaamheden in het overslagstation, gebruikte de betrokken gemeente voorlopig een deel van het afgedichte terrein voor de overslag van vaste stedelijke afvalstoffen;
 - stortplaats San Lorenzo de Tormes: op 18 januari 2000 is een samenwerkingsovereenkomst ondertekend voor de installatie van een provinciaal systeem voor de behandeling van stedelijke afvalstoffen in de provincie Avila en op 10 april 2000 is een overeenkomst met het centrum voor de behandeling van stedelijke afvalstoffen voor de noordelijke regio van deze provincie goedgekeurd;
 - stortplaats Santalla del Bierzo; doordat de bouw van het systeem voor het beheer van de stedelijke afvalstoffen van de provincie Leon in december 1999 aan een onderneming is uitbesteed, kan worden overgegaan tot afdichting van de bestaande stortplaatsen, zoals die van Santalla del Bierzo;

- stortplaats Sa Roca: er was een plan om deze stortplaats in overeenstemming te brengen met richtlijn 75/442;

- stortplaats Campello: op 23 maart 2000 is een strafprocedure ingeleid tegen de onderneming die deze illegale stortplaats exploiteert; het begin van de afdichtingswerken is voorzien voor eind september of begin oktober 2000 indien de onderneming deze zelf uitvoert, of voor eind december 2000 indien de overheid dit moet doen.

9. Van oordeel dat het Koninkrijk Spanje niet de maatregelen had getroffen op grond waarvan kon worden geconcludeerd dat de verweten inbreuken waren beëindigd, heeft de Commissie het onderhavige beroep ingesteld.

De niet-nakoming

10. De Commissie stelt om te beginnen dat de vijf betrokken stortplaatsen illegaal zijn, omdat daarvoor geen vergunning is afgegeven die aan de voorwaarden van artikel 9 van richtlijn 75/442 voldoet.
11. Voorts voldoen deze stortplaatsen volgens de Commissie niet aan de vereisten van artikel 4 van richtlijn 75/442, aangezien daarop stedelijke afvalstoffen worden gestort zonder dat gebruik wordt gemaakt van procédés om te vermijden dat de gezondheid van de mens in gevaar wordt gebracht en dat schade aan het milieu wordt toegebracht. Geen van deze stortplaatsen beschikt immers over een systeem om de grond ondoorlatend te maken en percolaat op te vangen, hetgeen tot vervuiling van de bodem en van oppervlaktewateren of grondwater kan leiden.
12. Wat, ten slotte, de grief betreft dat artikel 13 van richtlijn 75/442 is geschonden, stelt de Commissie dat deze grief uitsluitend betrekking heeft op de stortplaatsen van Torreblanca en San Lorenzo de Tormes. Deze twee stortplaatsen staan niet onder een adequate periodieke controle van de Spaanse autoriteiten, aangezien deze geen enkele informatie hebben verstrekt over de controleprocedures om de toepassing van richtlijn 75/442 te verifiëren.
13. De Spaanse regering stelt slechts dat de sluiting van de stortplaatsen waar het in deze zaak om gaat, met uitzondering van die van Sa Roca, nagenoeg is voltooid. Aangezien de sluiting van deze stortplaatsen is gelast, is geen vergunning meer nodig en kan de Commissie dus niet stellen dat artikel 9 van richtlijn 75/442 is geschonden. Zodra de ombouw van de stortplaats van Sa Roca is beëindigd, zal daarvoor een nieuwe vergunning worden afgegeven, overeenkomstig de nationale regeling ter uitvoering van deze richtlijn.
14. Met betrekking tot de andere verwijten die hem zijn gemaakt, voert het Koninkrijk Spanje aan dat de Commissie niet kan stellen dat de behandeling van afval niet overeenkomstig artikel 4 van richtlijn 75/442 heeft plaatsgevonden, aangezien deze activiteit na de sluiting van de stortplaatsen is stopgezet, en dat zij met betrekking tot de stortplaats van San Lorenzo de Tormes, die reeds is gesloten, evenmin kan stellen dat de controleplicht bedoeld in artikel 13 van deze richtlijn niet is nagekomen. Wat de stortplaats van Torreblanca betreft, betoogt het Koninkrijk Spanje dat die gemeente wegens een omstandigheid van uitzonderlijke en tijdelijke aard een deel van het afgedichte terrein gebruikt en dat de bevoegde autoriteit controle uitoefent.
15. Dienaangaande volstaat het eraan te herinneren dat volgens vaste rechtspraak het bestaan van een niet-nakoming moet worden beoordeeld op basis van de situatie waarin de lidstaat zich bevond aan het einde van de in het met redenen omkleed advies gestelde termijn (zie met name arresten van 3 oktober 2002, Commissie/Spanje, C-47/01, Jurispr. blz. I-8231, punt 15, en 20 maart 2003, Commissie/Italië, nog niet gepubliceerd in de Jurisprudentie, punt 11).
16. Met zijn betoog erkent het Koninkrijk Spanje evenwel dat de betrokken stortplaatsen aan het einde van de in het met redenen omkleed advies gestelde termijn nog steeds in strijd met de bepalingen van richtlijn 75/442 werden gebruikt. Het door de Commissie ingestelde beroep moet daarom gegrond worden geacht.
17. Derhalve moet worden vastgesteld dat het Koninkrijk Spanje, door niet de nodige maatregelen te treffen om met betrekking tot de stortplaatsen van Torreblanca, San Lorenzo de Tormes, Santalla del Bierzo, Sa Roca en Campello de toepassing te garanderen van de artikelen 4 en 9 van richtlijn 75/442 en, wat de eerste twee stortplaatsen betreft, de toepassing van artikel 13 van dezelfde richtlijn, de krachtens deze richtlijn op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen.

Kosten

18. Volgens artikel 69, lid 2, van het Reglement voor de procesvoering wordt de in het ongelijk gestelde partij in de kosten verwezen, voorzover dit is gevorderd. Aangezien het Koninkrijk Spanje in het ongelijk is gesteld, moet het overeenkomstig de vordering van de Commissie in de kosten worden verwezen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Derde kamer),

rechtdoende, verstaat:

1) Door niet de nodige maatregelen te treffen om met betrekking tot de stortplaatsen van Torreblanca, San Lorenzo de Tormes, Santalla del Bierzo, Sa Roca en Campello (Spanje) de toepassing te garanderen van de artikelen 4 en 9 van richtlijn 75/442/EEG van de Raad van 15 juli 1975 betreffende afvalstoffen, zoals gewijzigd bij richtlijn 91/156/EEG van de Raad van 18 maart 1991, en, wat de eerste twee stortplaatsen betreft, de toepassing van artikel 13 van dezelfde richtlijn, is het Koninkrijk Spanje de krachtens deze richtlijn op hem rustende verplichtingen niet nagekomen.

2) Het Koninkrijk Spanje wordt verwezen in de kosten.

Puissochet
Gulmann
Cunha Rodrigues

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 12 juni 2003.

De griffier

De president van de Derde kamer

R. Grass

J.-P. Puissochet

1: Procestaal: Spaans.